

Beslissing van de Commissie van Beroep van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM)

in het beroep van:

xxxxx gevestigd te xxxxx hierna te noemen: de filmdistributeur.

tegen de beslissing van de Klachtencommissie van 12 maart 2018 over de klacht van:

xxxxx, wonende te xxxxx, hierna te noemen: klaagster (in eerste aanleg)

met betrekking tot de:

Audiovisuele productie: de bioscoopfilm Early Man hierna te noemen: de Film.

1. De procedure in eerste aanleg

Klaagster heeft op 5 februari 2018 een klacht ingediend over de Film.

De klacht van Klaagster heeft betrekking op de inhoudscategorieën geweld en angst. In haar klacht geeft klaagster aan dat zij vindt dat het eerste deel van de film niet geschikt is voor jonge kinderen. Zij is van mening dat de film niet voor alle leeftijden is, maar voor 6 jaar en ouder. Klaagster verwijst in haar klacht naar de scène waarin de vallei wordt ingenomen door de bronstijdmens met enge olifanten.

De Filmdistributeur heeft de Film aan de hand van het op dat moment geldende classificatieformulier geclassificeerd als animatie en is uitgekomen op 'Alle Leeftijden' met de toevoeging Grof Taalgebruik.

Naar aanleiding van de klacht heeft het bureau van het NICAM de Film bekeken en de filmdistributeur op 13 februari 2018 verzocht in het kader van de bemiddelingsprocedure de leeftijdsclassificatie van de Film aan te passen op 6 jaar op basis van Angst. De filmdistributeur heeft op 16 februari laten weten de classificatie niet aan te passen, omdat hij zich niet kan vinden in het advies.

Op grond van de Klachtenregeling voor Kijkwijzer wordt een klacht voorgelegd aan de Klachtencommissie indien de classificatie niet binnen de bij de bemiddeling genoemde termijn van drie werkdagen wordt aangepast.

De Klachtencommissie heeft de klacht behandeld en in haar beslissing van 12 maart 2018 de klacht gegrond verklaard en een boete van € 1.000,- opgelegd.

De filmdistributeur heeft in het classificatieformulier aangegeven dat in de Film geweld voorkomt dat kan worden aangemerkt als slapstickgeweld, alsmede grof taalgebruik. Hierdoor komt de classificatie van de Film door de filmdistributeur uit op Alle Leeftijden met de toevoeging Grof Taalgebruik. De Klachtencommissie heeft echter geoordeeld dat het geweld in de Film niet als slapstick kan worden aangemerkt. De classificatie in de categorie geweld komt daarmee uit op 6 jaar. Ook oordeelde de Klachtencommissie dat er beelden van dreiging met geweld in de Film voorkomen. De classificatie in de categorie angst komt daarmee ook uit op 6 jaar. De Klachtencommissie volgt de filmdistributeur voor wat betreft het voorkomen van grof taalgebruik in de film. De classificatie van de film komt naar het

oordeel van de Klachtencommissie uit op 6 jaar vanwege Geweld en Angst met de toevoeging voor Grof Taalgebruik.

De Klachtencommissie is conform artikel 13 lid 1 onder c van het Klachtenreglement overgegaan tot het opleggen van een boete aan de filmdistributeur. De filmdistributeur heeft het advies van het bureau tot aanpassing van de classificatie niet opgevolgd, zodat de uitzondering met betrekking tot het opleggen van een boete niet van toepassing is. In haar eerdere uitspraak *The Big Friendly Giant* (18-3-2016) heeft de Klachtencommissie een klacht jegens de filmdistributeur gegrond verklaard. De laatst gegrond verklaarde klacht is derhalve minder dan vijf jaar geleden. Bij de berekening van de onderhavige boete is de Klachtencommissie uitgegaan van de Sanctierichtlijn van 31 maart 2014. De onderhavige overtreding valt binnen de categorie A 'Inhoudelijke overtredingen'; de Film is onjuist geclassificeerd. De filmdistributeur is een landelijk opererende filmdistributeur, waarvoor elk punt € 1.000,- bedraagt. De originele classificatie en het oordeel van de Klachtencommissie verschillen één leeftijdscategorie. De onderhavige overtreding leidt volgens de Sanctierichtlijn dan ook tot een boete van € 1000,-. De Klachtencommissie heeft in dit geval geen aanleiding gezien een correctiefactor toe te passen. Afschrift van deze beslissing is aan partijen verzonden op 12 maart respectievelijk 15 maart 2018.

2. De procedure in hoger beroep

De filmdistributeur heeft op 6 april 2018 beroep ingediend tegen de beslissing van de Klachtencommissie van 12 maart 2018. Het beroepschrift is doorgestuurd naar klaagster, die in de gelegenheid is gesteld daarop te reageren. Klaagster heeft geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid.

De Commissie van Beroep heeft het beroep behandeld tijdens de zitting van 15 mei 2018. Namens de filmdistributeur was een medewerker van de afdeling Legal and Business Affairs aanwezig. Klaagster was, hoewel daartoe uitgenodigd, niet op de zitting aanwezig.

De Commissie van Beroep heeft acht geslagen op de stukken die betrekking hebben op de zaak, waaronder het dossier van de Klachtencommissie.

3. De gronden voor het hoger beroep (het beroepschrift)

Tegen de uitspraak van de Klachtencommissie voert de filmdistributeur in het beroepschrift de volgende, zakelijk weergegeven, gronden aan.

De Klachtencommissie is noch in haar uitspraak noch in haar eerdere uitspraken ingegaan op het formele punt van de filmdistributeur dat er een onderscheid gemaakt dient te worden tussen een klacht en dat wat een (melding of) mening of een opinie is. Alhoewel de filmdistributeur het eens is met de opmerking van de Klachtencommissie dat de klachtenprocedure laagdrempelig dient te zijn, wil dat nog niet zeggen dat er geen (procedurele) regels hoeven te worden gevolgd.

De filmdistributeur is van mening dat de Klachtencommissie niet bevoegd is een volledig nieuwe classificatie uit te voeren. Artikel 5.4 van het Klachtenreglement geeft weliswaar aan dat de Klachtencommissie bevoegd is een classificatie uit te voeren, maar die classificatie heeft alleen ten doel een oordeel te vellen over de classificatie elementen waarover is geklaagd. Indien de Klachtencommissie toch een complete classificatie wenst uit te voeren, betekent dit dat haar vaststellingen en oordelen als een advies dienen te worden aangemerkt. Nu de Klachtencommissie haar bevoegdheden heeft overtreden, dient de

Commissie van Beroep de uitspraak van de Klachtencommissie op formele gronden te vernietigen.

Verder voert de filmdistributeur aan dat de Klachtencommissie weliswaar bevoegd is niet-bindende adviezen te geven over elementen waarover niet is geklaagd, maar dat dit niet mag leiden tot de situatie dat deze niet-bindende adviezen worden meegenomen bij de weging van de motieven die leiden tot haar oordeel.

Ten aanzien van de inhoudelijke behandeling van de Klachtencommissie stelt de filmdistributeur dat uit de klacht niet duidelijk blijkt wat betrekking heeft op de Film zelf en wat op de trailer voor een andere film die voorafgaand aan de Film werd vertoond. Het NICAM heeft bij de behandeling van de klacht enkel geadviseerd vraag 3.9.1. (dreiging met geweld) aan te passen. Hieruit volgt dat de klacht om deze vraag draait en vallen de overige elementen onder niet-bindende adviezen. De Klachtencommissie volgt volgens de filmdistributeur deze procedure niet, nu zij de vragen 2.2.1. (komen er in de productie een of meer vormen van fysiek geweld voor?) en 2.8.1. (is al het geweld in de productie slapstick geweld?) aanmerkt als classificatie elementen waarover geklaagd is.

Voor wat betreft de beantwoording van vraag 2.8.1. naar slapstickgeweld stelt de filmdistributeur dat hiervan in dit geval sprake is. Aangezien de animatie Tom & Jerry wordt aangemerkt als slapstick, omdat het geweld in die animatie geen nare gevolgen heeft voor Tom, kan moeilijk gesteld worden dat het geweld in de Film wel nare gevolgen zou hebben voor de stam. Immers, wil men de Film beoordelen op dezelfde wijze als Tom & Jerry, dan dient de hele film in ogenschouw te worden genomen. Zou dat per scene gedaan worden, zoals nu bij deze film gebeurt, dan zou zondermeer kunnen worden vastgesteld dat er ook scenes zijn waarbij Tom vastgebonden is, terwijl Jerry verder feest viert. Nu het Kijkwijzersysteem heeft vastgesteld dat Tom & Jerry wordt aangemerkt als slapstickgeweld, kan niet anders worden geoordeeld dat dit ook bij deze Film het geval is.

Voor wat betreft vraag 3.9.1. (dreiging met geweld) stelt de filmdistributeur dat de Klachtencommissie een vraag beantwoordt die niet gesteld wordt in het Kijkwijzersysteem. In de vraag staat: "komen er beelden van dreiging met geweld voor?". Terwijl de Klachtencommissie de vraag beantwoordt: "voelt men zich bedreigd door het geweld". De vraag of er beelden van dreiging met geweld voorkomen is afdoende beantwoord in het verweerschrift. De Klachtencommissie vermeldt dat de scene elementen van (...) dreiging met meer geweld "in zich heeft", om vervolgens te melden dat de hoofpersoon zich bedreigd zou *voelen* door geweld. Of men iets "in zich heeft" of dreiging "voelt" is geen onderdeel van deze vraag. Er kan derhalve gesteld worden dat de Klachtencommissie een invulling geeft aan een vraag die niet wordt gesteld. Concluderend kan gesteld worden dat de Klachtencommissie hiermee een weg bewandelt die niet wordt gesteund door het systeem van Kijkwijzer.

Tot slot merkt de filmdistributeur het volgende op voor wat betreft de uitvoerbaarheid bij voorraad. De Klachtencommissie is van mening dat haar uitspraak uitvoerbaar bij voorraad dient te worden verklaard nu de Film nog in roulatie is. In dat geval is het opmerkelijk te noemen dat pas zes weken na het indienen van de klacht een uitspraak is gedaan. Om de uitvoerbaarheid bij voorraad te rechtvaardigen had de termijn van zes weken zwaar ingekort moeten worden. Nu dit niet is gebeurd en er in het reglement van het NICAM geen afdoende "checks and balances" zijn opgenomen, dient het gebruik hiervan afgeschaft, dan wel buiten werking te worden gesteld totdat er voldoende waarborgen in het systeem zijn opgenomen.

De filmdistributeur verzoekt de Commissie van Beroep de uitspraak van de Klachtencommissie te vernietigen, de boete door te halen, alsmede hetgeen met betrekking tot de uitvoerbaarheid bij voorraad is gesteld door de filmdistributeur te (doen) bewerkstelligen.

4. De behandeling ter zitting

De voorzitter van de Commissie van Beroep stelt de commissieleden voor en vat kort samen waar het in deze beroepszaak om gaat.

De filmdistributeur heeft ter zitting zijn standpunt toegelicht en gehandhaafd. De filmdistributeur geeft aan dat er naar zijn mening twee vragen zouden moeten worden beantwoord. Ten eerste de vraag of de Klachtencommissie voorbij is gegaan aan haar bevoegdheden door er zaken bij te betrekken die er volgens het reglement niet bij horen. Daarnaast de vraag of een codeur de vragen die hij of zij dient te beantwoorden in het Kijkwijzersysteem objectief of subjectief behoort te beoordelen. Waarbij met 'subjectief' wordt bedoeld dat een codeur zou moeten beoordelen wat er mogelijk bedoeld of beoogd wordt met een scene. De filmdistributeur is van mening dat de vragen uit het Kijkwijzersysteem objectief moeten worden beoordeeld. Hij is van mening dat de Klachtencommissie hieraan voorbij gaat en vraag 3.9.1. ("komen er beelden van dreiging met geweld voor") subjectief benadert nu zij bij het positief beantwoorden van deze vraag als beoordelingsnorm neemt dat de stam van Dug zich bedreigd "voelt". Dit is echter geen onderdeel van de vraag naar de mening van de filmdistributeur nu er staat: "komen er beelden van dreiging met geweld voor?".

Verder geeft de distributeur aan dat de Klachtencommissie voorbij gaat aan haar bevoegdheden door de Film opnieuw volledig te classificeren. De Klachtencommissie had zich moeten beperken tot de elementen waarover is geklaagd op grond van artikel 5.4. van het Klachtenreglement. Hierbij heeft de distributeur aangevoerd dat het bureau van het NICAM bij de bemiddeling slechts heeft geoordeeld dat er sprake was van dreiging met geweld (vraag 3.9.1.) en niet dat de vragen met betrekking tot het geweld (waaronder het slapstickgeweld) onjuist waren ingevuld.

Tot slot geeft de filmdistributeur aan dat het volgens hem niet juist is dat wanneer wordt gezegd dat er sprake is van spoedeisendheid, de uitspraak pas zes weken na de klacht volgt. Nu de Klachtencommissie hiermee haar eigen regels overtreedt, is het niet te rechtvaardigen dat de uitspraak vervolgens uitvoerbaar bij voorraad wordt verklaard.

5. De beoordeling Commissie van Beroep

Ten aanzien van de aangevoerde gronden tot vernietiging van de uitspraak van de Klachtencommissie onderscheidt de Commissie van Beroep de inhoudelijke beoordeling van de classificatie en de procedurele gronden.

5.1. De classificatie

Voor wat betreft de classificatie van de Film overweegt de Commissie van Beroep het volgende.

Geweld

In vraag 2.2.1. van de vragenlijst is het volgende vermeld: *'Komen in de productie één of meerdere vormen van fysiek geweld voor?'*

Onder fysiek geweld wordt al het geweld verstaan dat door levende wezens met menselijke eigenschappen (zoals het vermogen tot spreken) willens en wetens wordt toegebracht aan

andere levende wezens met menselijke eigenschappen. Een enkele duw of corrigerende tik, niet bedoeld om schade toe te brengen, wordt niet gescoord.

Anders dan de Klachtencommissie is naar het oordeel van de Commissie van Beroep geen sprake van objectief vast te stellen geweld zoals gedefinieerd bij de toelichting van deze vraag. Wil er sprake zijn van fysiek geweld dan dient in beeld te zijn dat het geweld daadwerkelijk wordt toegebracht. Hiervan is in dit geval geen sprake. Er is geen inslag van het geweld te zien. Zo treffen de pijlen die op Dug en zijn stam worden afgevuurd geen doel.

Doordat deze vraag volgens de Commissie van Beroep met 'nooit' dient te worden beantwoord, komt men niet meer toe aan vraag 2.8.1 ("Is al het geweld in de productie slapstickgeweld?").

Angst

Voor wat betreft de inhoudscategorie angst gaat het in deze zaak om de beantwoording van vraag 3.9.1. (Komen er beelden van dreiging met geweld voor?).

De Commissie van Beroep is het met de Klachtencommissie eens dat vraag 3.9.1 met '1 keer of vaker' moet worden beantwoord. De klacht gaat met name over de scene waarin de stam van Dug wordt geconfronteerd met de bronstijdmensen. Eerst is te zien dat de stam van Dug achter een konijn aanzit. Dan verandert de sfeer wanneer er gebrul uit het bos te horen is. Het stamhoofd maant zijn stam tot stilte en de muziek en geluidseffecten dragen er aan bij dat er spanning wordt opgebouwd. Vervolgens vliegt een pijl vlak langs het hoofd van het stamhoofd. Vanuit het donkere bos komt ineens een grote mammoet gehuld in een bronzen harnas aangestampt, hij trompettert luid. De mammoet is van onderaf in beeld gebracht waardoor zijn intimiderende grootte wordt benadrukt. Hierna zijn Lord Nooth en zijn mannen samen met grote geharnaste mammoeten te zien. Zij vuren pijlen af op Dug en zijn de stam en komen op hen af. De stamgenoten van Dug zijn zichtbaar bang en vluchten het bos in. Dug verdedigt zich door een bijl richting hen te gooien die afketst op het harnas van een mammoet. Dug probeert Lord Nooth aan te vallen, maar wordt meegenomen door een rondslingerende grote bal waarna hij in een karretje valt en uiteindelijk belandt in de stad.

In de toelichting bij de vragenlijst bij vraag 3.9.1. valt te lezen dat naast geweld ook dreiging met geweld tot effecten bij de kijker kan leiden. Dreiging valt echter niet onder geweld, maar onder angst omdat deze beelden met name beangstigend kunnen zijn. Dit is een ander effect dan het zien van geweld kan hebben, dat onder meer afstomping is. De serieuze dreiging dat er iets ergs staat te gebeuren kan de kijker angst aanjagen. Het gaat bij deze vraag om een dreigende situatie/ sfeer waarbij een mensachtige wordt bedreigd door een andere mensachtige.

Door de grote mammoeten die uit het donkere bos komen aangestampt en door de spannende muziek ontstaat een dreigende sfeer. Vervolgens worden pijlen afgevuurd op de stam. Deze raken niemand maar er is wel sprake van een serieuze dreiging voor de stam wanneer zij worden aangevallen door de bronstijdmensen met hun pijlen.

In het beroepschrift voert de filmdistributeur kort gezegd aan dat het antwoord van de Klachtencommissie op vraag 3.9.1. niet strookt met wat wordt beoogd met de vraag, hetgeen in strijd is met het Kijkwijzersysteem. De Commissie van Beroep volgt de filmdistributeur niet in zijn betoog. Weliswaar geeft de Klachtencommissie aan dat de stam van Dug zich bedreigd voelt, maar hiermee is niet gezegd dat zij zich hiermee inleeft in de gevoelens van de personages. De Commissie van Beroep leest het zo dat de Klachtencommissie in beeld ziet gebracht dat de stam zich bedreigd voelt. Immers te zien is dat de stam bang is voor wat ze zien en snel het bos inrennen.

Het beantwoorden van vraag 3.9.1. met '1 keer of vaker' leidt ertoe dat de classificatie van de inhoudscategorie angst uitkomt op 6 jaar.

Grof taalgebruik

De filmdistributeur heeft in de vragenlijst aangegeven dat er grof taalgebruik in de film voorkomt. Deze vraag is verder niet inhoudelijk aan de orde gesteld in de procedure. De Commissie van Beroep neemt deze beoordeling door de filmdistributeur over.

5.2. Procedurele gronden

Voor wat betreft het procedurele gronden aangevoerd in het beroepschrift overweegt de Commissie van Beroep het volgende.

Artikel 5.4. Klachtenreglement

In artikel 5.4. Klachtenreglement staat:

De Klachtencommissie is bevoegd de Audiovisuele Productie, die in behandeling is genomen, zelf door middel van het classificatieformulier te classificeren, om tot een oordeel te komen over de classificatie elementen waarover is geklaagd. De Klachtencommissie is bevoegd niet-bindende adviezen te geven met betrekking tot de classificatie elementen van de desbetreffende Audiovisuele Productie, waarop de klacht geen betrekking heeft. Een beklagde is niet verplicht dergelijke niet-bindende adviezen op te volgen.

Anders dan de filmdistributeur is de Commissie van Beroep van oordeel dat de Klachtencommissie haar bevoegdheden uit hoofde van deze bepaling niet heeft overtreden. Op grond van deze bepaling heeft de Klachtencommissie het recht om zelf te classificeren. Het uitgangspunt is dat de Klachtencommissie pas in actie komt als er een klacht komt en deze aan haar wordt voorgelegd. Wanneer de Klachtencommissie een klacht ontvangt beoordeelt ze eerst of ze deze in behandeling kan nemen. In dit geval was er een duidelijke en voldoende gemotiveerde klacht. De Commissie van Beroep is met de Klachtencommissie van oordeel dat de drempel voor het indienen van een klacht laag behoort te zijn. Bovendien heeft klaagster in haar klacht aangegeven dat de inhoudscategorieën waar haar klacht betrekking op had geweld en angst zijn, door deze beide categorieën aan te vinken in het klachtenformulier.

Het argument van de filmdistributeur dat de Klachtencommissie zich had moeten beperken tot het beantwoorden van vraag 3.9.1, omdat het bureau van het NICAM, zich alleen toespitste op deze vraag, is niet in overeenstemming met hetgeen in artikel 5.4 Klachtenreglement staat. Het belang van dit argument is bovendien minder relevant nu de Commissie van Beroep, zoals het Nicam adviseerde, tot het oordeel is gekomen dat de classificatie van de film 6 jaar vanwege Angst moet zijn met de toevoeging voor Grof Taalgebruik.

Uitvoerbaar bij voorraad

Het verweer van de filmdistributeur op dit punt komt er kort gezegd op neer dat hij zich niet kan vinden in de uitvoerbaar bij voorraad verklaring nu de tijd tussen de klacht en de uitspraak van de Klachtencommissie 6 weken bedroeg, terwijl er sprake zou zijn van spoedeisendheid. Nu de Klachtencommissie zich niet aan haar eigen regels hield was een uitvoerbaar bij voorraad verklaring niet gerechtvaardigd. De Commissie van Beroep begrijpt dat de filmdistributeur een periode van 6 weken lang vindt in een spoedeisende zaak. Tijdens de zitting is over dit punt gesproken met de filmdistributeur. Ter sprake kwam dat in spoedeisende gevallen de distributeur kort na de zitting mondeling geïnformeerd kan worden over de strekking van de uitspraak met een summiere onderbouwing. Ook is besproken dat

wanneer de termijn tot aan de zitting in een spoedprocedure onverhoopt langer is aan de beklaagde een langere termijn dan drie dagen kan worden gegund om op de klacht te reageren. De Commissie van Beroep is van oordeel dat de behandeling van de klacht in eerste instantie niet onnodig lang geduurd heeft. De klacht werd ingediend op 5 februari 2018 waarna het bureau van het NICAM met twee personen ieder afzonderlijk de Film heeft bekeken. Op 13 februari 2018 heeft het bureau de distributeur geadviseerd de classificatie aan te passen, waarna laatstgenoemde op 16 februari 2018 heeft laten weten het advies niet op te zullen volgen. De zitting heeft vervolgens 2,5 week later op 6 maart plaatsgevonden. Op 12 maart is de uitspraak per mail aan de distributeur verzonden.

5.3 Conclusie

De Commissie van Beroep is van oordeel dat de classificatie van de Film uitkomt op 6 jaar vanwege Angst. Het beroep van de filmdistributeur slaagt niet nu ook de Commissie van Beroep komt op een hogere leeftijdsclassificatie dan de filmdistributeur in eerste instantie. Net als de Klachtencommissie is de Commissie van Beroep van oordeel dat er sprake is van één leeftijdscategorie verschil. Daarom handhaaft de Commissie van Beroep de boete van € 1.000, -.

De Commissie van Beroep beslist derhalve als volgt:

6. De beslissing van de Commissie van Beroep

Gelet op het hiervoor overwogene beslist de Commissie van Beroep als volgt.

De Commissie van Beroep bevestigt de uitspraak van de Klachtencommissie van 12 maart 2018, met dien verstande dat de inhoudscategorie geweld uitkomt op alle leeftijden, waardoor de uiteindelijke classificatie 6 jaar vanwege Angst met Grof Taalgebruik moet zijn.

Hilversum, 12 juni 2018